

Kussen in de kerk

**RELIKWIËNVERERING
IN DE DECANATEN
BERINGEN EN VLIJTINGEN**

Kussen in de kerk. Relikwieënverering in de decanaten Beringen en Vlijtingen is een uitgave van vzw Limburgse Studies.

TEKST EN ONDERZOEK

Rombout Nijssen en Pieter Neirinx

MET DANK AAN

de kerkfabrieken in Beringen, Heusden,
Riemst en Zolder

FOTO'S

Johan Loyens en Theo Houben

DRUK

Drukkerij Leën

GRAFISCH ONTWERP

Drukkerij Leën, Miet Marneffe

WETTELIJK DEPOT

D/2016/11865/1

INHOUD

5	VOORWOORD	35	LAURENTIUS
7	BIJ WIJZE VAN INLEIDING	36	MARIA
15	BERTILIA	37	ROCHUS
16	GENOVEVA	40	EGIDIUS
17	ANTONIUS ABT	41	HEILIG KRUIS
18	SEBASTIAAN	44	CORNELIUS
19	BRIGIDA	45	LAMBERTUS
20	BLASIUS	46	MATTHEUS
21	APOLLONIA	47	VINCENTIUS A PAULO
22	JOZEF	48	BAVO
23	QUIRINUS	49	FRANCISCUS VAN ASSISI
24	JOB	50	GERARDUS MAJELLA
25	FRANCISCUS DE HIERONYMO	51	HUBERTUS
26	ISIDORUS	54	CAROLUS BORROMAEUS
27	ANTONIUS VAN PADUA	55	WILLIBRORDUS
28	JOHANNES DE DOPER	56	MARTINUS
29	DONATUS	57	CATHARINA
30	MARIA GORETTI	60	BARBARA
31	CHRISTINA	61	LUCIA
32	JACOBUS DE MEERDERE	62	ODILIA
33	ANNA	63	STEFANUS
34	PETRUS	64	VOOR WIE MEER WIL LEZEN

VOORWOORD

Ruim tweehonderd Limburgse parochies en kerkfabrieken laten hun archief in het Rijksarchief te Hasselt bewaren. Akten van authenticiteit van relikwieën behoren tot de meest in het oog springende stukken in de archieven van veel parochies. Het zijn in het Latijn opgestelde oorkonden, deels gedrukt en deels met de hand aangevuld, waarin een hoge kerkelijke ambtsdrager bevestigt dat een bepaald zilveren of koperen doosje een fragment van het gebeente of van de kleding of een ander aandenken aan een bepaalde heilige bevat. De oorkonden zijn ondertekend en bezegeld door de autoriteit die ze uitgegeven heeft, en in de regel tref je in de relikwieënverzameling van de kerk in kwestie een klein metalen doosje aan dat aan de beschrijving in de oorkonde voldoet, en dat aan de achterzijde afgesloten is met een zelfde lakzegel als op de oorkonde. Het grootste deel van deze akten dateert uit de negentiende eeuw en enkele werden in de eerste helft van de twintigste eeuw opgesteld en afgeleverd.

Deze akten zijn een treffende illustratie van het feit dat je, om de betekenis en de inhoud van een archiefstuk goed te begrijpen, de context waarin het is opgesteld moet kennen en begrijpen. Als je niet weet wat een relikwie is, als je niet de bekommernis begrijpt van negentiende-eeuwse parochieherders om over *echte* relikwieën te beschikken, en als je je niet vertrouwd gemaakt hebt met de wereld van negentiende-eeuwse parochianen die het een geruststellende gedachte vonden om in hun eigen kerk iets tastbaars te hebben dat het contact vergemakkelijkte met hun beschermheiligen, zal je het moeilijk hebben om deze archiefstukken te begrijpen.

Deze brochure wordt uitgegeven naar aanleiding van erfgoeddag 2016. Samen met vzw Limburgse Studies, de heemkringen van Riemst, Beringen, Beverlo en Zolder, en de kerkfabrieken van Beringen, Bolderberg, Eversel, Genoelselderen, Herderen, Heusden, Kanne, Koersel, Membruggen, Millen, Paal, Riemst, Val-Meer, Viversel, Vlijtingen, Vroenhoven, Zichen, Zolder en Zussen, organiseert het Rijksarchief in de kerken van Genoelselderen en Beringen een tentoonstelling over de verering van relikwieën in respectievelijk de gemeente Riemst en de gemeenten Beringen en Heusden-Zolder, en over de archieven die daarrond tot stand gekomen zijn.

Met deze tentoonstelling sluiten wij aan bij het thema van de erfgoeddag, *rituelen*. Wij hopen dat onze bezoekers wanneer zij kennismaken met het erfgoed dat bij de relikwieënverering tot stand kwam, of het na lange tijd terugzien, even enthousiast zullen zijn als wij waren toen we het in kasten en kluizen terugvonden. Maar meer nog hopen wij dat deze erfgoeddag enkele mensen zal inspireren om zelf op zoek te gaan naar de geschiedenis van de relikwieënverering in hun dorp, naar de personen die een rol speelden in de verspreiding van de devotie voor bepaalde heiligen, en naar de evenementen die daarvoor georganiseerd werden. De archieven daarvoor kan je in de leeszaal van het Rijksarchief te Hasselt raadplegen.

Rombout Nijssen

RIJKSARCHIVARIS TE HASSELT

BIJ WIJZE VAN INLEIDING

Het kussen van objecten van verering heeft lange tijd een belangrijke plaats ingenomen in de katholieke kerk. In sommige Limburgse kerken vindt men in de sacristie nog een vereringspateen, die gekust werd tijdens de offergang, als de gelovigen hun offergave naar het altaar brachten. De offergang is, behalve bij gelegenheid van begrafenisdiensten, sinds geruime tijd vervangen door de collecte. Destijds was het de gewoonte dat de gelovigen tijdens de mis hun offer zelf naar voor brachten, daar de pateen kusten die door de priester werd vastgehouden, en hun offer op een schaal of in een mandje deponeerden. Na iedere kus veegde een misdienaar met een doekje over de pateen. De pateen is het vergulde schaaletje, waarop tijdens de mis de geconsacreerde hostie ligt. Voor de verering werd een speciale vereringspateen gebruikt, die voorzien is van een handvat.

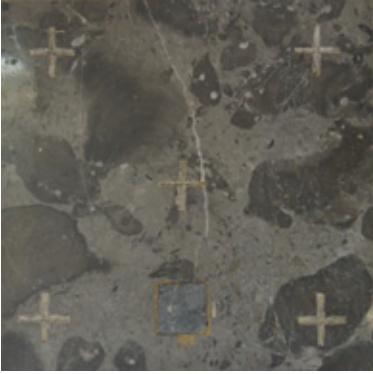
Op Goede Vrijdag, na de herdenking van het lijden van Christus, drukken de gelovigen hun eerbied voor de gekruisigde uit door geknield de voeten van Christus aan het kruis te kussen.

Buiten de liturgie neemt de verering van relikwieën in de katholieke kerk een belangrijke plaats in. Relikwieën zijn overblijfselen van het lichaam van heiligen, of voorwerpen die met het lichaam of met het graf van een heilige in contact geweest zijn.

Door de liturgie te vieren op plaatsen waar martelaren voor hun geloof gestorven waren, of boven hun graf, drukten de vroege Christenen de eenheid uit tussen hun gemeenschap en de heiligen die al een stap dichterbij God waren. Om dat ook mogelijk te maken voor christelijke gemeenschappen die ver van de oude christelijke centra ontstonden, werd de gewoonte ontwikkeld om die gemeenschappen een relikwie van een martelaar te bezorgen, die dan onder of in het altaar verwerkt werd. Nog steeds wordt in altaren een altaarsteen verwerkt, waarin een relikwie vastgezet is.

Vereringspateen in de kerk van Bolderberg

Altaarsteen in de kerk van Heusden, met vijf kruisjes die aan de wijding van de steen herinneren, en met beneden een afdeekplaatje boven het gat in de steen, waarin een relikwie zit.

Houder met een relikwie van de heilige Maria Goretti, in de kerk van Koersel. Op een papieren bloemetje is een kleine relikwie geplakt. Het bloemetje is gemonteerd op rood textiel, tussen strookjes bladgoud en twee zilverkleurige pailletjes, die met minuscule rolletjes goudkleurige draad versierd zijn. Op twee strookjes papier wordt de relikwie geïdentificeerd: *B. Maria Goretti, V.M.*: de zalige (B.) Maria Goretti, maagd (V.) en martelares (M.) Maria Goretti werd in 1947 zalig verklaard, en in 1950 werd zij heilig verklaard.

Later ontwikkelde zich het idee dat de nabijheid van een relikwie van een heilige, de heilige zelf naderbij bracht en hem of haar in zekere zin meer aanspreekbaar maakte. Bedevaarders en andere bezoekers van de plaatsen waar Christus zelf ooit leefde, brachten een object of relikwie mee. Relikwieën uit het Heilig Land, of relikwieën van voornamelijk heiligen werden een gewild en kostbaar bezit. Ondanks een kerkelijk verbod leidden winstbejag en gebrek aan voorzichtigheid tot het ontstaan van een handel in relikwieën, waarvan de authenticiteit in sommige gevallen hoogst betwifelbaar is. Dit soort mistoestanden kon het enthousiasme van de gelovigen niet drukken, en relikwieën bleven doorheen de eeuwen even gegeerd. De nabijheid van iets tastbaar dat aan een heilige herinnert maakt het blijkbaar makkelijker de heilige in kwestie zijn respect te betuigen of zijn bescherming af te smeken.

Omdat relikwieën dikwijls onooglijk klein zijn – de resten van een heilige worden immers in zo klein mogelijke deeltjes verdeeld om zoveel mogelijk gelovigen te kunnen plezieren – worden zij in de regel in een relikwiehouder gemonteerd. De meest voorkomende vorm van relikwiehouder is een rond of ovale metalen doosje, met een doorsnede van twee tot drie centimeter, waarin de relikwie achter glas, op een stukje textiel met enige versieringen, gemonteerd is.

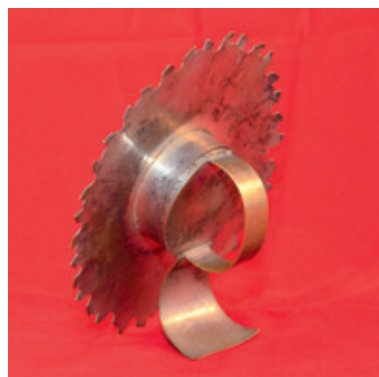

Dit soort relikwiehouders kan gemonteerd worden in een vereringsmonstrans of op een vereringsring. Een relikwiemonstrans is te vergelijken met een monstrans waarin de geconsacreerde hostie ter verering getoond wordt. In de regel is een relikwiemonstrans kleiner, en minder uitbundig versierd.

In kerken waar het de gewoonte is een relikwie te eren door hem te kussen, wordt die meestal in een vereringsring gemonteerd. De priester houdt de gelovigen die de relikwie willen vereren de ring met de relikwie voor, waarop de gelovigen die dat willen, knielen en de ring met de relikwie kussen, waarna een misdienaar met een doekje over de relikwie veegt, zodat de volgende gelovige zijn respect voor de relikwie en de heilige kan betuigen.

De monstrans voor de relikwie van het Heilig Kruis in de kerk van Heusden.

Een vereringsring in de kerk van Heusden, met een relikwie van de Heilige Barbara. De ring bestaat uit een circa tien centimeter brede zilveren plaat, waarop aan de voorzijde een stralenkrans is uitgewerkt. Aan de achterzijde is een houder gemonteerd, waarmee de priester de ring kan vasthouden als hij hem ter verering aanbiedt. Voorts is op dit exemplaar een steunplaatje gemonteerd, zodat hij ook rechtopstaand uitgesteld kan worden.

De houder van de relikwie van Sint-Hubertus in de kerk van Zolder.

Reliekhouder in het altaar van de Sint-Pietersbandenkerk in Beringen, met een relikwie van de Heilige Sebastiaan.

In kerken waar een bepaalde relikwie op een bijzondere manier vereerd wordt, of waar zich in de loop van het hele jaar mensen aanbieden om de relikwie te vereren, worden de relikwieën bewaard in een schrijn, in een beeld, of in een andere speciaal voor die relikwie ontworpen houder. In de kerk van Zolder bijvoorbeeld wordt de relikwie van Sint-Hubertus getoond in een zilveren relikwiehouder, met aan de voet van de relikwie een liggende jachthond en een liggend hert met een kruis tussen zijn gewei, en boven de relikwie twee in zilver uitgevoerde engeltjes die een goudkleurige bisschopsstaf, een mijter en een jachthoorn vasthouden.

Op andere plaatsen, zoals in de kerk van Beringen, staan de voornaamste relikwieën in een vaste opstelling. De relikwieën zijn gemonteerd in houten barokke reliekhouders, die in nissen in het hoofdaltaar staan.

Bij een relikwie die is afgeleverd door een daarvoor bevoegde kerkelijke instantie, hoort een akte van authenticiteit. De pastoor die voor zijn kerk een relikwie van een bepaalde heilige wenste, wendde zich daarvoor tot Rome, tot de bisschop van het bisdom waaruit de heilige afkomstig was, of in het geval de heilige tot een kloosterorde behoorde of monnik was in een abdij, tot het hoofd van die orde of tot de abt van de abdij in kwestie. Wanneer die besliste dat het opportuun was een relikwie te schenken, dan werd die in een reliekhouder gemonteerd en naar de aanvrager verstuurd. In de regel werd de reliekhouder gesloten en verzegeld met een lakzegel.

Samen met de relikwie werd een akte afgeleverd, waarin de relikwie en het doosje waarin hij gemonteerd is, werden beschreven, en die werd ondertekend en bezegeld door de persoon die ook de relikhouder verzegeld had.

In kerken met een lange geschiedenis kwamen in de loop van de eeuwen vrij grote relikwieëncollecties tot stand, waarvoor soms speciale kistjes gemaakt werden. Talrijker echter zijn de kerken waar men in de sacristie op zoek moet gaan naar een sigarendoos of een plasticen ijsdoosje om daarin de relikwieën terug te vinden.

Gelovigen die relikwieën vereerden, drukten daarmee hun eerbied uit voor de heilige van wie het relikwie afkomstig is.

In sommige parochies werden rituelen uitgebouwd die toegepast werden voor de verering van specifieke heiligen. In Zolder en in Kanne bijvoorbeeld, wordt Sint-Hubertus bijzonder vereerd, in de kerk van Beverlo wordt de feestdag van de heilige Odilia in ere gehouden.

Het relikwieën-kistje van de kerk van Zolder.

Heiligen zijn in de katholieke traditie mensen die een bijzondere relatie hebben met God zelf, en die in staat zijn God ertoe te bewegen op bovennatuurlijke wijze in te grijpen in het bestaan van mensen. Dat is de reden waarom een officiële heiligverklaring de vaststelling van een wonder veronderstelt, een wonder dat heeft plaatsgevonden nadat de heilige in kwestie aanroepen werd.

In het volksgeloof ontwikkelde zich de gewoonte om bepaalde heiligen specifieke bekwaamheden toe te kennen, waarvoor inspiratie gezocht werd in hun levensbeschrijving. De heilige Petrus bijvoorbeeld, waarvan in het Nieuwe Testament verteld wordt dat hij door een engel uit de gevangenis van Herodes bevrijd werd, wordt aanroepen om het lot van gevangenen te verzachten. De heilige Isidorus, waarvan verteld wordt dat hij als boer aan de kost kwam, wordt aanroepen om een voorspoedige oogst te bekomen. Sint-Hubertus, die in zijn jeugd een verwoed jager geweest zou zijn, wordt aanroepen om een veilige en vruchtbare jacht te bekomen.

Relikwieën van Sint-Jozef en van Onze-Lieve-Vrouw in de kerk van Genoelselderen, met de bijhorende akte van authenticiteit. Deze houder bevat een stukje textiel afkomstig van de kleding – *de pallio* – van Sint-Jozef en een steentje uit het graf – *de sepulchro* – van Onze-Lieve-Vrouw.

De heiligendevoties die in Limburgse kerken tot stand kwamen, lieten in de archieven van die parochies sporen na in de vorm van affiches waarop bijzondere erediensden werden aangekondigd, bidprentjes met gebeden ter ere van de vereerde heilige, brochures met gebeden, levensbeschrijvingen en aankondigingen van het feestprogramma naar aanleiding van de viering van een populaire heilige. Minder bekend zijn de *registers van aankondigingen in de zondagsmis*, de registers waarin de pastoors de mededelingen aantekenden die zij iedere zondag tijdens de mis bekendmaakten. Je kan er in terugvinden voor welke intenties er missen opgedragen werden, wanneer de katholieke organisaties van de parochies vergaderden en welke activiteiten zij organiseerden, wanneer er gebiecht werd, en ook welke bijzondere devoties voor heiligen in ere gehouden werden.

In deze brochure geven wij een overzicht van een veertigtal heiligen die in Beringen, Riemst en Heusden-Zolder bijzonder werden vereerd, en waarvan de relikwieën bewaard bleven. In deze brochure kunnen niet al de heiligen en relikwieën die in deze gemeenten vereerd werden aan bod komen. Een volledig overzicht van de bewaarde relikwieën en objecten die bij de verering ervan gebruikt werden, publiceren wij op Erfgoedplus.

Voor de volgorde waarin de heiligen besproken worden, volgen wij de heiligenkalender. Wij behandelen de heiligen en hun relikwieën in de volgorde van hun feestdagen.

Voor iedere behandelde heilige geven wij de feestdag, de parochies waar wij hun relikwie hebben teruggevonden, wij vermelden voor welke groepen iedere heilige de patroon is en tegen welke kwalen hij of zij aangeropen werd, en wij vermelden erg kort die dingen uit hun levensverhaal op basis waarvan hen door hun vereerders bepaalde *specialiteiten* werden toegedicht. Voornamer echter dan de teksten, zijn de foto's: onze voornaamste bedoeling is immers u dit erfgoed te tonen.

Bertilia

3 januari

EVERSEL

Wordt aanroepen tegen oogziekten.

Bertilia en haar echtgenoot leidden in de zevende eeuw een maagdelijk leven, en na de dood van haar man vestigde zij zich als kluizenaar bij een kerk die zij zelf gesticht en van een patrimonium voorzien had.

Samen met Geneveva van Parijs en Eutropia van Reims wordt zij vereerd als een van de Drie Gezusters.

Bertilia – Eversel

Bertilia – Eversel

Genoveva

3 januari

ZUSSEN

Patrones van boerinnen en herders, wordt aanroepen tegen huiduitslag en oogkwalen.

Genoveva van Parijs was een maagdelijke herderin, toen zij in het jaar 451 door haar gebed wist te voorkomen dat de Parijzenaars hun stad aan de Hunnen zouden overgeven. Ooit gebeurde het dat zij 's nachts naar de kerk ging terwijl de duivel vergeefs probeerde de kaars waarmee zij zich bijlichtte, uit te blazen.

Patrones van de kerk van Zussen.

Genoveva – Zussen

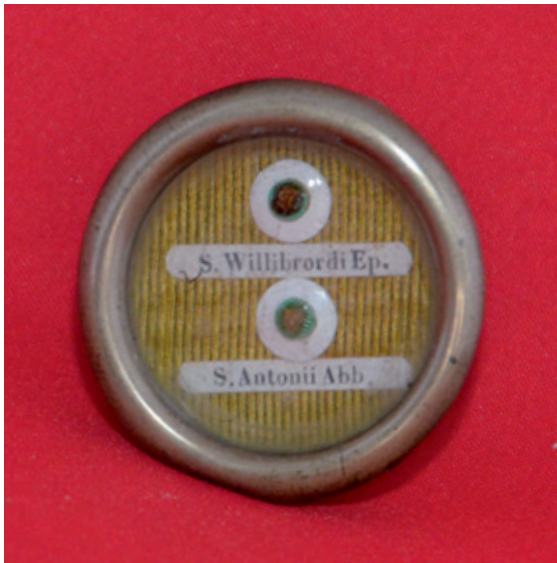
Antonius abt

17 januari

BOLDERBERG

Patroon van armen, boeren, varkenshandelaars, beschermer van varkens en andere dieren, aanroepen tegen veeziekten.

Antonius was een kluizenaar in de Egyptische woestijn, waar hij werd verleid door de duivel, veelal in de gedaante van een naakte vrouw of van een varken. Zijn voorbeeld werkte wervend, en Antonius mocht zich in een schare volgelingen verheugen. Hoewel hij geen klooster stichtte, wordt hij toch Sint-Antonius abt genoemd.

Antonius abt – Bolderberg

Sebastiaan

20 januari

BERINGEN

Patroon van de boogschutters en militairen, wordt aanroepen tegen besmettelijke ziekten en tegen godsdienstvaar en ketterij.

Sebastiaan was in de derde eeuw officier in het Romeinse leger, die gemarteld werd omdat hij zich tot het Christendom bekeerd had.

Sebastiaan werd met pijlen doorboord en voor dood achtergelaten. Hij had de marteling echter overleefd, en mede dankzij de goede zorgen van de heilige Irena herstelde hij.

Eens hersteld tekende hij alsnog zijn doodvonnis door in het openbaar de keizer diens wandaden te verwijten. Hierop werd hij doodgegeseld, waarna zijn lichaam in de grootste riool van de stad werd gedumpt. Christenen wisten zijn lichaam terug te vinden, en hij werd begraven in de catacomben aan de Romeinse Via Appia.

Sebastiaan – Beringen

Brigida

1 Februari

PAAL

Patroon van landbouwers en veehouders, voedvrouwen, baby's en zieke kinderen. Beschermster van koeien en vee in het algemeen. Brigida was de beeldschone en christelijke dochter van een Iers stamhoofd. Hoewel zij besloten had haar leven te wijden aan Christus, besloot haar vader haar uit te huwelijken. Daarop bad zij om lelijk te worden, zodat de man die haar vader voor haar in gedachten had, haar zou afwijzen. Alzo gebeurde, Brigida bleef maagd, herkreeg haar schoonheid en haar vader kwam tot inzicht. Zij stichtte het eerste Ierse klooster, Kildare.

Patrones van de kerk van Koersel.

Brigida – Paal

Blasius

3 februari

EVERSEL

KOERSEL

PAAL

Patroon van wevers en wolbewerders. Wordt aanroepen tegen keelziekten, blaasziekten, hoofdpijn en keelpijn.

Blasius was omstreeks het jaar 300 bisschop in Italië. Op de vlucht voor vervolging leefde hij in een bos, waar de wilde dieren hem niet deerden, maar zich integendeel door hem lieten genezen. Toen hij toch werd opgepakt werd hij ter dood veroordeeld. Een poging om hem in de zee te verdrinken mislukte, omdat hij over de golven wegwandelde. Daarop werd hij gemarteld door beulen die met een vlashekel en wolkommen zijn lichaam in stukken trokken. Uiteindelijk werd hij onthoofd.

Blasius – Eversel

Apollonia

9 februari

KOERSEL

Patrones van tandartsen, wordt aangeroepen tegen tandkwalen. Apollonia was in de eerste helft van de derde eeuw als diacones actief in een christelijke gemeenschap in Alexandrië in Egypte, waar zij zieken en armen verzorgde. De heidense bestuurders van de stad zagen in haar christelijke levenswijze de oorzaak van de problemen die zich in die tijd in de stad voordeden. Tevergeefs werd geprobeerd Apollonia van haar geloof af te brengen. Ook martelingen, waarbij haar een voor een de tanden werden uitgerukt, leidden niet tot het gewenste resultaat. Uiteindelijk werd zij tot de marteldood door verbranding veroordeeld. Uit verlangen naar het martelaarschap sprong zij zelf op de brandstapel.

Apollonia

Jozef

19 maart

BOLDERBERG
EVERSEL
GENOELSELDEREN
HEUSDEN
MILLEN
RIEMST
VAL-MEER
VROENHOVEN
ZOLDER

Patroon van arbeiders, echtgenoten, timmermannen en houtbewerkers, beschermer van de stervenden. Hij wordt aanroepen voor een zalige dood. Jozef was de bruidegom van Maria, en de voedstervader van Jezus. Na de geboorte van Jezus, toen Herodes opdracht gegeven had alle zuigelingen te doden, vluchtte hij met Maria en Jezus naar Egypte. Na de dood van Herodes keerde het gezin terug naar Nazareth, waar Jozef tot zijn laatste dagen als timmerman werkzaam was. Hij overleed in de armen van Jezus en Maria.

Jozef – Millen

Jozef – Vroenhoven

Quirinus

30 maart

VIVERSEL

Beschermmer van vee en paarden, wordt aanroepen tegen beenkwalen, huidziekten en oogkwalen.

Quirinus leefde rond het jaar 100 in Rome. Toen hij de opgesloten paus Alexander I moest bewaken, liet hij zich door hem bekeren. Samen met andere christenen werd hij ten tijde van keizer Hadrianus onthoofd.

Patroon van de kerk van Viversel.

Quirinus – Viversel

Job

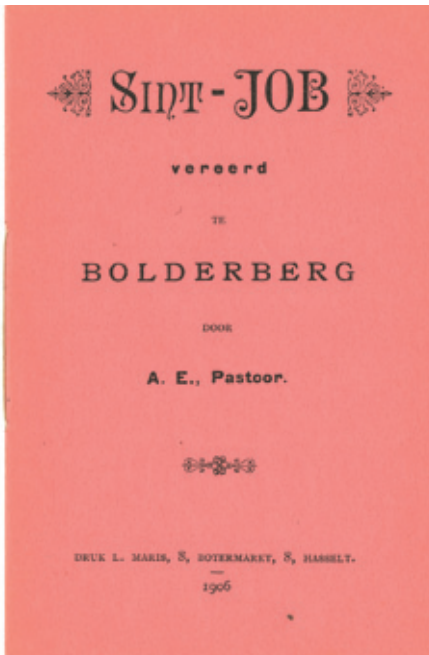
10 mei

BOLDERBERG

Wordt aanroepen tegen besmettelijke ziekten, huidziekten en zweren, en tegen armoede.

Job is een heilige uit het Oude Testament. Als welgesteld man werd hij door God op de proef gesteld, totdat hij uiteindelijk op een mesthoop eindigde. Omdat echter niets vermocht hem van zijn vertrouwen in God af te brengen, werd hij uiteindelijk door God beloond: alles wat hij was kwijtgeraakt kreeg hij dubbel terug.

Patroon van de kerk van Bolderberg in Zolder.

Franciscus de Hieronymo

II mei

PAAL
VROENHOVEN

Patroon van armen en geloofspredikers.

Franciscus de Hieronymo was een Italiaans Jezuïet en in de tweede helft van de zeventiende eeuw een succesvol prediker. Hij stichtte in Zuid-Italië een arbeidersvereniging met voorzieningen voor zieke leden.

Franciscus de Hieronymo – Vroenhoven

Isidorus

15 mei

PAAL

VLIJTINGEN

Patroon van landbouwers en landbouwverenigingen, wordt aanroepen voor een goede oogst en tegen droogte.

Isidorus van Madrid was een Spaanse boer, die omstreeks 1100 in de buurt van Madrid leefde en werkte. Als Isidorus bad, zorgden de engelen ervoor dat de ossen die de ploeg trokken, rechte voren bleven trekken.

Isidorus – Paal

Isidorus – Vlijtingen

Antonius van Padua

13 juni

BERINGEN

HEUSDEN

KANNE

MEMBRUGGEN

MILLEN

RIEMST

VAL-MEER

VROENHOVEN

ZICHEN

ZOLDER

Patroon van predikers en van geliefden, wordt aanroepen voor een voorspoedige bevalling en vooral voor het terugvinden van verloren zaken. Fernando Martin uit Lissabon trad omstreeks het jaar 1210 in bij de orde van de augustijnen, maar koos later voor de Franciscanen. Antonius was zijn kloosternaam. Na een bewogen zeereis kwam hij in Zuid-Italië en vervolgens in het zuiden van Frankrijk terecht, waar hij de rechte leer predikte bij Albigenzen en Katharen. Al bij leven stond Antonius bekend als wonderdoener.

Antonius van Padua – Beringen

Johannes de Doper

24 juni

HERDEREN

HEUSDEN

PAAL

RIEMST

Patroon van gevangenen en herders, hij wordt aanroepen tegen hoofdpijn en keelpijn.

Johannes is de zoon van Zacharias en Elisabeth, de nicht van Maria.

Johannes predikte aan de Jordaan en doopte daar de mensen die zich door hem tot een nieuw en boetvaardig leven lieten inspireren. Op bevel van Herodes Antipas werd hij in de gevangenis gegooid, en later op aanstoken van Herodes' minnares Herodias en haar dochter Salome, onthoofd.

Na de onthoofding werd zijn hoofd op een schotel aan Salome aangeboden.

Patroon van de kerken van Herderen en Paal.

Johannes de Doper – Herderen

Donatus

30 juni

HEUSDEN

KOERSEL

MILLEN

VAL-MEER

Patroon van brandbestrijders. Hij wordt aanroepen om woningen, boerderijen en veldvruchten te beschermen tegen onweer, vuur en hagelbuien.

Donatus was een Romeins soldaat die de marteldood stierf.

Donatus – Millen

Donatus – Koersel

Maria Goretti

6 juli

KANNE
KOERSEL
MILLEN

Patrones van de jongeren, werd bijzonder vereerd door vrouwen die kozen voor het ongehuwde leven in maagdelijkheid.

Maria Goretti is een Italiaanse heilige, die geboren werd in 1890 en in 1902 door een buurjongen die zich aan haar wilde vergrijpen, werd vermoord.

Terwijl zij haar zuiverheid verdedigde, vergaf zij haar moordenaar.

Na de feiten kwam haar aanvaller tot inkeer. Nadat hij zijn straf had uitgezeten trad hij in als lekenbroeder bij de kapucijnen.

Maria Goretti – Kanne

Maria Goretti – Kanne

Christina

24 juli

GENOELSELDEREN

HEUSDEN

PAAL

Patrones van boogschutters, molenaars en schippers.

Christina van Bolsena leefde in de derde eeuw in Italië. Omwille van haar christelijke levenswijze werd zij gemarteld en ter dood gebracht in het meer van Bolsena in Toscane. Er wordt verteld dat deze taaie vrouw in handen van bijzonder sadistische beulen viel, die haar borsten en tong met een tang afknepen, haar met een mes en een haak het vlees van de botten scheurden en haar in een kalkoven wierpen. Toen zij aan een molensteen gebonden in het water geworpen werd, bleef zij drijven. Uiteindelijk werd zij met pijlen gedood.

Christina – Genoelselderen

Jacobus de Meerdere

25 juli

BOLDERBERG

EVERSEL

Patroon van reizigers, schippers en krijgers, wordt aanroepen voor een goede oogst en voor goed weer.

Jacobus en zijn broer Johannes waren vissers toen zij door Jezus geroepen werden om zich bij hem aan te sluiten. Na Jezus' dood en verrijzenis zou hij in Noord-Spanje gepredikt hebben, waar hij vereerd wordt in het bedevaartsoord van Santiago de Compostella. Hij keerde terug naar het Heilig Land, waar hij ook als eerste apostel de marteldood stierf door onthoofding.

Patroon van de kerk van Eversel.

Jacobus de Meerdere – Eversel

Anna

26 juli

BOLDERBERG

PAAL

RIEMST

VAL-MEER

VROENHOVEN

Patrones van aanstaande moeders, echtgenoten, huisvrouwen, onderwijzeressen en zwangere vrouwen. Zij wordt aanroepen voor een voorspoedige bevalling, voor een goed huwelijk, voor een geslaagde opvoeding en tegen een moeilijke zwangerschap.

Anna en Joachim zijn de ouders van Maria, de moeder van Jezus. Het koppel bleef lang kinderloos, en pas op gevorderde leeftijd werd Anna zwanger. In de iconografie wordt de heilige Anna meestal afgebeeld als een oudere vrouw, die de jonge Maria leert lezen.

Anna – Riemst

Anna – Vroenhoven

Anna – Bolderberg

Petrus

29 juni, 1 augustus feest van Sint-Pietersbanden

BERINGEN
BOLDERBERG
RIEMST
ZICHEN

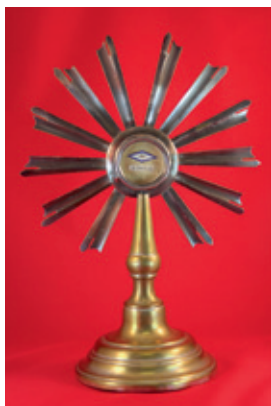
Patroon van de vissers, bewakers, slotenmakers en smeden.

Simon en zijn broer Andreas waren vissers toen zij zich bij Jezus aansloten. Hij wordt beschouwd als de eerste onder de apostelen, omdat hij het was die van Jezus de sleutels van het Koninkrijk der Hemelen kreeg. In de nacht voor het Laatste Avondmaal verloochende hij Jezus 'tot driemaal toe' en voordat de haan kraaide.

Petrus werd door een engel uit de gevangenis van Herodes Antipas bevrijd. Hij preekte in Antiochië, in het huidige Turkije en Griekenland, en in Rome, waar hij de eerste bisschop werd. Hij werd ten tijde van keizer Nero gekruisigd met het hoofd naar omlaag, omdat hij zich niet waardig achtte op dezelfde manier te sterven als Jezus.

De Sint-Pietersbanden zijn de kettingen waarin hij geboeid was in de gevangenis van Herodes.

Patroon van de kerken van Beringen, Vroenhoven en Zichen en Bolder.

Petrus – Zichen

Petrus – Beringen

Laurentius

10 augustus

GENOELSELDEREN
VAL-MEER

Patroon van armen, archivarissen en heemkundigen, bedienden, boekhouders, bakkers en koks. Hij wordt aanroepen tegen brandwonden en huiduitslag en bij brandgevaar.

Laurentius leefde in de derde eeuw, en was diaken van de christenen van Rome, en beheerder van de kerkelijke bezittingen. Toen keizer Valerianus hem opdroeg hem de schat van de Kerk over te dragen, bracht Laurentius een grote groep arme lieden bijeen en meldde de keizer 'Ziehier de schat van de kerk'. Valerianus was van Laurentius' humor niet gediend, en liet de diaken levend roosteren. Laurentius maakte overigens van de gelegenheid gebruik om zijn beulen en bewakers te bekeren.

Patroon van de kerk van Zichen en Bolder.

Laurentius – Val-Meer

Rochus

16 augustus

BEVERLO
GENOELSELDEREN
KOERSEL
MILLEN
VAL-MEER
VLIJTINGEN
VROENHOVEN

Patroon van bedevaarders, gevangenen, zieken en verplegers. Wordt aanroepen tegen huidziekten en ziekten in het algemeen bij mens en dier. Als jonge twintiger schonk Rochus omstreeks 1317 zijn bezit weg, en koos voor het bestaan van een bedelende pelgrim. Onderweg verzorgde hij pestlijders, tot hij in 1320 zelf de ziekte opdeed. De auteur van zijn *vita* vertelt hoe engelen zijn wonden verzorgden en hoe een hond hem te eten bracht. Rochus genas, pelgrimeerde voort, maar werd na een tijd als een verdachte vreemdeling in Zuid-Frankrijk of Noord-Italië gevangen gezet.

Hij stierf na vijf jaar gevangenschap en wordt als martelaar vereerd.

Rochus wordt als heilige vereerd, maar is niet officieel heilig verklaard.

Rochus – Genoelselderen

Rochus – Vlijtingen

Rochus – Millen

PETRUS

JAN

TITULI S. CRUCIS IN HIERUSALEM S. R. E.
DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

PRIMAS BEL

Omnibus has visuris salutem

TENORE præsentium fidem facimus indubiam et attestamus, quod Nos, die d
debite recognoverimus et approbaverimus Sacras Reliquias *et ossibus S. Lau*

Nobis cum debitis authenticitatis notis et

reverenter reposuimus et collocavimus in theca *Cupræa formæ*
ab anteriori ornata, bene clausa et filo serico coloris *vubri* debite colligata, nec
miter obsignata. Ad omnipotentis Dei gloriam Sanctorumque suorum honorem p
publicæ Fidelium venerationi exponi possint.

Datum Mechliniæ sub nostri Vicarii Generalis signo sigilloque nostro nec
februarii anni 1893.

Vidimus
Leodi, 2° Aug. 1893
A. Botten
vicarius

LIBERTUS

ESBYTER CARDINALIS GOOSSENS,

ARCHIEPISCOPUS MECHLINIENSIS,

LGII,

in Domino.

atæ harum, juxta S. Concil. Trident. præscriptum,
Acti Rochi, Conf. in peste Nationi,
libitas, quas

rotundæ circulo argenteo et crystallo
non sigillo nostro in cera hispanica impresso fir-
merrimè ut præfatæ SS. Reliquiæ in hac diœcesi

on Secretarii nostri chirographo, die 24^æ mensis

L. Goossens

De mandato E^m ac R^m D^m Card. Archiep.

L. Goossens, secret.

Akte van authenticiteit van de
relikwie van Sint-Rochus
in de kerk van Genoelselderen.

Egidius

1 september

ZICHEN

Patroon van huilende kinderen, smeden en jachtwild, aanroepen tegen besmettelijke ziekten, zenuwziekten en voor een goede biecht. Egidius was uit Griekenland afkomstig, en woonde omstreeks het jaar 700 als kluizenaar in het zuiden van Frankrijk. Hij werd gevoed door een tamme hinde. Toen een koning van de Visigoten de hinde bejaagde, raakte hij niet het dier, maar de kluizenaar.

Egidius – Zichen

Heilig Kruis

14 september (Kruisverheffing, gaat terug op de wijding van de Heilig-Grafbasiliek in Jeruzalem), 4 mei (Heilig-Kruisvinding)

BERINGEN	MILLEN
BOLDERBERG	RIEMST
EVERSEL	VAL-MEER
GENOELSEDEREN	ZICHEN
HEUSDEN	ZOLDER
KANNE	ZUSSEN
MEMBRUGGEN	

Het kruis, dat nu het symbool bij uitstek is voor de christenen, is dat niet altijd geweest. In de eerste eeuwen na Christus zijn een vis – het zogenaamde *ichtussymbool* –, het Christusmonogram en het alpha en omgaten teken de gebruikelijke symbolen van de christenen.

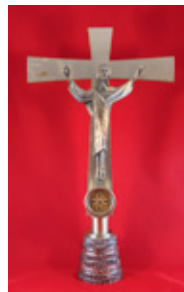
Ten tijde van keizer Constantijn (keizer van 308 tot 337), werd het kruis belangrijker. Helena, de moeder van Constantijn, zou omstreeks 324 in Jeruzalem het Heilig Kruis waarop Jezus terechtgesteld was, hebben teruggevonden. De terugvinding betekende meteen ook het einde voor het intacte kruis. Delen van het Kruis werden naar Constantinopel verscheept, andere naar Rome en een deel bleef in Jeruzalem. Het Heilig Kruis, of deeltjes ervan, werden een uiterst gewilde relikwie, en het gevolg was dat het Kruis splintergewijs over de hele christelijke wereld verspreid geraakte.

Heilig Kruis – Zolder

Heilig Kruis – Val-Meer

Heilig Kruis – Zussen

Heilig Kruis – Genoelselderen

THOMAS ALE-
DEI, ET APOSTOLI
EPISCOPUS

Eidemque Sancte Sedi imme-
Comes Status Bisemni ,
Rapinii , Collis

Universis, & singulis has Nostras authenticas literas
veritatis testamur, qualiter Nobis fuerunt exhibitae
literis authenticis

me Cruij de Rapina

quam diligentè reposuimus, & exindè reverentè
ea filo grano et ea Crystallo in fo-
benè clausa ac serico ligamine rubri coloris obstricta
munit & ad majorem Dei gloriam, Sanctorumque S

cum facultate apud se retinendi, aliis donandi, & in qu
Fidelium venerationi exponendi. In quorum fidem has
siroque Sigillo firmatas expediri mandavimus. Datum T
Mensis

Februarij Anno Domini 1737

Thomas Ale...

Gr

XIUS DE RUBEIS

CÆSEDIS GRATIA

APRUTINUS,

diatè Subiectus, Princeps Terami,
Baro Rocca Sanctæ Mariæ,
Veteris &c.

inspècturis fidem facimus indubiam, ac in verbo
nonnullæ Sanctorum Reliquiæ munitæ sigillo, ac

*omni particulari de signo
de Rubeis*

collocavimus *in cera argentea
forma Crucis apertæ*

nostroque parvo sigillo in cera rubra hispanica
uorum venerationem elargiti fuimus

alibet Ecclesia, Oratorio, seu Cappella publicæ
testimoniales literas manu nostra subscriptas, no-
stram ex Episcopali Palatio Aprutino Die 28

Handwritten signature in brown ink.

Ubique :

*vidimus et fidelium veneratione
apertè permissimus hodie die
5 January 1804
+ J. E. Episcopus Aprutinus*

Akte van
authenticiteit
van een
fragment van
het Heilig
Kruis in de
kerk van
Membruggen.

Cornelius

16 september

EVERSEL

KOERSEL

Patroon van veehouders, wordt aanroepen tegen een plotselinge dood, kinkhoest en kinderziekten, beschermer van het hoornvee.

Cornelius werd bisschop van Rome in 251. Hij moest afrekenen met een tegenpaus, Novatianus, en werd verbannen door keizer Gallus. Twee jaar na zijn bisschopsverkiezing, in 253, werd hij op bevel van keizer Decius onthoofd.

Cornelius – Koersel

Cornelius – Eversel

Lambertus

17 september

KANNE
VROENHOVEN

Patroon van de huwelijkstrouw, wordt aanroepen tegen verlamming, oogkwalen en veeziekten.

Lambertus werd in 672 bisschop van Maastricht. Hij was afkomstig uit een toonaangevende familie, en was zelf nauw betrokken bij politiek en bestuur in zijn tijd. Omstreeks 705 werd hij door andere machthebbers vermoord.

Patroon van de kerk van Beverlo.

Lambertus – Kanne

Mattheus

21 september

BOLDERBERG

VIVERSEL

Patroon van bankiers, boekhouders, douanebeambten, handelsreizigers en wisselagenten, wordt aanroepen tegen de drankzucht.

Mattheus was een tollenaar toen hij in Kafarneum door Jezus geroepen werd om zich bij zijn groep leerlingen aan te sluiten. Mattheus is ook de auteur van één van de evangelies.

Mattheus – Viversel

Mattheus – Viversel

Vincentius a Paulo

27 september

VAL-MEER

ZOLDER

Patroon van priesters, wezen en verwaarloosde jongeren, wordt aanroepen voor geestelijke hulp.

Vincent Depaul was een Franse priester die in 1625 de Congregatie van de Missie stichtte, waarvan de leden, de lazaristen, zich op ziekenverpleging en geloofsverkondiging toelieden. In 1633 was hij de medestichter van de grootste zusterorde van de katholieke kerk, de Dochters van Liefde. De Sint-Vincentiusconferenties zijn naar hem genoemd.

Patroon van de kerk van Zolder.

Vincentius a Paulo – Zolder

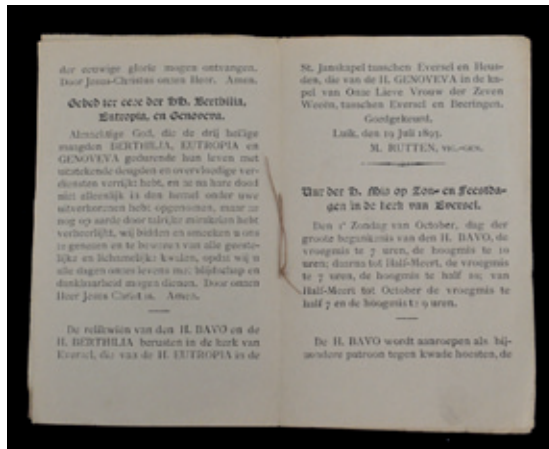
Bavo

1 oktober

EVERSEL

Wordt aanroepen tegen ziekten die de zieke doen hoesten, en tegen het mislukken van de oogst.

Bavo was een zevende-eeuwse losbandige edelman, die bekeerd werd door Sint-Amandus. Weduwnaar geworden deed hij afstand van zijn rijkdom en trad als monnik in de Gentse Sint-Pietersabdij in. Later ging hij als kluizenaar in een holle boom wonen.

Bavo – Eversel

Franciscus van Assisi

4 oktober

EVERSEL

GENOELSELDEREN

HEUSDEN

KOERSEL

PAAL

VAL-MEER

VLIJTINGEN

VROENHOVEN

Patroon van armen en dierenbeschermers, beschermer van het vee, wordt aanroepen tegen hoofdpijn.

Franciscus was de zoon van een vermogende Italiaanse lakenkoopman.

Na een losbandige jeugd kwam hij tot inkeer, nam afstand van de rijkdom van zijn vader en ging in armoede leven. Hij wijdde zich aan de prediking van het geloof en wist een grote schare volgelingen te inspireren. Hij is de stichter van de kloosterordes van de minderbroeders of franciscanen, van de clarissen of franciscanessen, en van de derde orde van Sint-Franciscus, een orde van leken die volgens de Franciscaanse spiritualiteit leven.

In 1224 ontving hij tijdens een visioen de *stigmata*, de vijf wondtekenen van Jezus aan het kruis.

Franciscus van Assisi – Genoelselderen

Gerardus Majella

16 oktober

GENOELSELDEREN

KOERSEL

MILLEN

VAL-MEER

VIVERSEL

Patroon van moeders en communicanten, aanroepen voor een voorspoedige bevalling en bij hopeloze gevallen.

Deze Italiaanse arbeider meldde zich in 1749 op 23-jarige leeftijd, als lekenbroeder aan bij de paters redemptoristen. Hij stond bekend om het geduld waarmee hij pijn en vernedering doorstond, en om zijn hulp aan mensen in nood.

Bij leven was hij bekend als wonderdoener die gedachten las, de toekomst kende, brood kon vermenigvuldigen en zieken kon genezen. Mede door de propaganda die de paters redemptoristen ook in ons bisdom voor hem voerden, werd hij een op brede schaal vereerde volksheilige.

Gerardus Majella – Viversel

Gerardus Majella – Genoelselderen

Hubertus

3 november

KANNE

MEMBRUGGEN

RIEMSTY

ZOLDER

Patroon van jagers en boswachters en beschermer van honden en tegen hondsdolheid. Wie door een dolle hond aangevallen wordt, kan in uiterste nood de hond op andere gedachten proberen te brengen met het volgende rijmpje:

*Ik kwam al over Sint-Huibrechts graf
zonder stok en zonder staf
Kwade hond, sta stil!*

Het is Sint-Huibrechts wil.

Hubertus behoorde tot een adellijk geslacht uit de omgeving van de Merovingische vorsten. In zijn jeugd stond hij niet bekend om zijn stichtelijke levenswijze. Op Goede Vrijdag van het jaar 678 vond hij het een goed idee om te gaan jagen, tot hij een hert in het vizier kreeg, met een stralend kruis tussen de takken van zijn gewei. Voor de jonge edelman was dit het teken dat hij zich moest bekeren.

Hij werd een volgeling van Sint-Lambertus, en volgde hem op als bisschop van Maastricht. Hij is het die in 722 de zetel van het bisdom naar Luik verplaatste. Zijn gebeente werd in 825 naar de abdij van Saint-Hubert overgebracht. Op zijn feestdag wordt brood gewijd, dat mens en dier tegen hondsdolheid beschermt.

Patroon van de kerken van Kanne, Membruggen en Zolder.

Hubertus – Membruggen

Hubertus – Zolder

CONSTANTINUS TITULI

S. R. E. PRESBYTER

SSMI DOMINI NOSTRI PPAE

ROMANAEQUE CURIAE EJUSQUE

Universis, et singulis praesentes literas inspecturis fidem facimus, et a
Sanctorum venerationem recognovimus sacras particulas ex *Ant. 11*

quas ex authenticis locis extractas, reverenter collocavimus in theca
benè clausa, et funiculo serico coloris rubri colligata, ac sigillo nostro
donandi, extra Urbem transmittendi, et in quacumque Ecclesia, Oratorio
has literas testimoniales manu nostra subscriptas, nostroque sigillo firmatas
Romae ex Aedibus nostris Die = 6 = Mensis *Julij*

*Reliquias supra dictas si
alium Verumptotum exponi
Leodii 16to Julij 1846
H. N. V. gen. GR*

S. SILVESTRI IN CAPITE

GARD. PATRIZI

VICARIUS GENERALIS

DISTRICTUS JUDEX ORDINARIUS ETC.

Testatur, quod Nos ad majorem Omnipotentis Dei gloriam, suorumque

substanti, Episcopi Conf.

quarta, ex parte unius,

signata, easque consignavimus cum facultate apud se retinendi, aliis
, aut Cappella publicae Fidelium venerationi exponendi. In quorum fidem
per infrascriptum Sacrarum Reliquiarium Custodem expediri mandavimus.

Anni MDCCCXLIII.

Jos: Archiepiscopus Coloff. Vicar.
et ceteris

ATIS

Jos. Anselm. Vincenti. Sacerd.

Carolus Borromaeus

4 november

BEVERLO

Patroon van priesters, seminaristen en van het christelijk onderwijs.

Hij werd aanroepen tegen de pest.

De Italiaan Carlo Borromeo was aartsbisschop van Milaan. In 1566 bracht hij een van de eerste catechismussen uit, waarin de voornaamste geloofspunten bevattelijk werden uiteengezet. Hij stichtte een seminarie voor toekomstige priesters, en was één van de eerste kerkvorsten die de besluiten van het concilie van Trente in concrete richtlijnen omzette.

Carolus Borromaeus – Beverlo

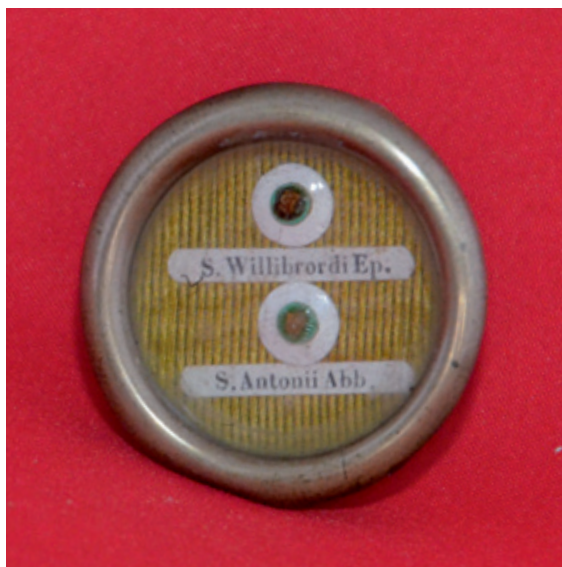
Willibrordus

7 november

BOLDERBERG

Wordt aangeroepen tegen epilepsie, huidzieken en zenuwziekten.
Willibrordus was een uit Ierland afkomstige monnik die vanaf 690 missioneringswerk verrichtte in wat nu Nederland en Vlaanderen is. Hij was de eerste bisschop van Utrecht en stichtte de abdij van Echternach.

Patroon van de kerk van Heusden.

Willibrordus – Bolderberg

Martinus

11 november

GENOELSELDEREN

Patroon van sociale werkers, ruiters, militairen en kleermakers. Wordt aanroepen tegen bedplassen en huiduitslag. Beschermer van paarden en huisdieren in het algemeen.

Martinus behoorde tot een vooraanstaande Romeinse familie, en kwam als officier in het Romeinse leger in Gallië terecht. Toen hij bij de stadspoort van Amiens een naakte bedelaar zag, sneed hij zijn mantel in twee en gaf de helft ervan aan de bedelaar. Die nacht verscheen Christus hem in een droom, gekleed in de mantelhelft die hij aan de arme gegeven had.

Als achttienjarige liet Martinus zich dopen, en verliet het leger. In eerste instantie koos hij voor een leven in eenzaamheid als kluizenaar in de omgeving van Poitiers. Nadat hij in 371 tot bisschop van Tours werd gekozen, kwam daaraan een einde. Omstreeks 375 stichtte hij bij Tours één van de eerste kloosters in Frankrijk.

Patroon van de kerken van Genoelselderen en Riemst.

Martinus van Tours – Genoelselderen

Catharina

25 november (haar feestdag werd in 1969 van de officiële heiligenkalender geschrapt)

MEMBRUGGEN

VAL-MEER

Patroon van meisjes, studenten, wetenschappers en van ambachtslieden die met draaiende werktuigen werken, wordt aanroepen tegen ademnood en hoofdpijn.

Catharina was een wonderkind, dat opgroeide in Alexandrië en op haar vijftiende alle werken van Plato kende. Toen zij omstreeks het jaar 307 voor de keizer geroepen werd om haar geloof in Christus af te zweren, weigerde ze dat. Wel bekeerde zij vijftig raadgevers van de keizer. Zij werd veroordeeld tot de dood op het rad, waarna haar terechtstelling mislukte omdat bliksem het rad verbrijzelde. Uiteindelijk werd zij onthoofd.

Catharina en Barbara – Membruggen

FR. JOSEPH BARTHO
Ord. Eremit.
DEI, ET APOSTOLICÆ
EPISCOPUS
SACRARIÏ APOSTOLICI
SS. D. N. PRÆLATUS DOMESTICUS,

Universis, & singulis præsentibus nostras inspecturis fidem facimus
Reliquiis, eas authenticis locis desumptas, ac documentis authenticis

*Sacras Reliquias ex opib. S. Laurentii
collocavimus in theca aurea. Dea*

a posteriori vero funiculo serico rubri coloris colligat a , Sigi
dedimus cum facultate dicta Sacra Reliquia apud se re
Cappella publicè Fidelium adorationi exponendi ad majorem D. O. M

In quorum fidem &c. Datum Romæ hac die 19. Jan. 1711.

ORATIS

F. Joseph Barthol. Ep. Porshij

*permittimus, ut Sacra Reliquia S. Laurentii
Fidelium venerationi exponantur.*

LOMÆUS MENOCHIO
 S. Augustini
 S E D I S   G R A T I A
 P O R P H Y R I E N S I S
 P R Æ F E C T U S
 A C P O N T I F I C I O S O L I O A S S I S T E N S .

indubiam, atque testamur, qualiter Nobis exhibitis pluribus Sacris
 is, sigilloque munitas recognovimus; ex quibus extraximus

*enti M. Martini Ep. quas reverent
 sig. ovalis sig. unico crystallo murita*

Nostri impressione incera hispanica rubra obsignat a , dono
 cinendi, aliis donandi, & in quacumque Ecclesia, Oratorio, seu
 L. gloriam, & suorum Sanctorum cultum, & venerationem.

1812

*mart. et Martini Epi a nobis recognita
 Leodii hac 11^a januarii 1620.
 J. de Barret, Vic. Gen.
 Dominicus Fontenabille*

Barbara

4 december

HEUSDEN
KOERSEL
MEMBRUGGEN
MILLEN
RIEMST
VAL-MEER
VROENHOVEN
ZOLDER

Patrones van de mijnwerkers en kanonniërs, wordt aanroepen om boetvaardigheid en een goede christelijke dood te bekomen.

Barbara was de aantrekkelijke dochter van een vermogend man in Nicomedië. Om haar te beschermen tegen slechte invloeden, zoals het Christendom, sloot haar vader haar in een toren op. Toen zij hem – geïnspireerd door het mysterie van de heilige Drievuldigheid – vroeg om in haar toren niet meer dan drie vensters aan de brengen, realiseerde haar vader zich dat hij te laat was, en dat zijn dochter christen was. Toen ook foltering haar niet van haar geloof konden afbrengen, liet haar vader haar onthoofden.

Barbara en Catharina – Membruggen

Lucia

13 december

KOERSEL

PAAL

VAL-MEER

VIVERSEL

VROENHOVEN

Patrones van blinden en slechtzienden en van berouwvolle vrouwen, zij wordt aanroepen tegen keelpijn, oogkwalen en bloedingen.

Lucia leefde omstreeks het jaar 300 in de stad Syracuse en koos al op jonge leeftijd voor het maagdelijk leven. Om zeker niet langer aantrekkelijk te zijn voor haar verloofde, stak zij haar ogen uit. Haar verloofde was door haar beslissing diep gegriefd, en maakte aan de stedelijke overheid haar christelijke overtuiging bekend. Het bestuur besloot dat zij, als zij niet wilde trouwen, best in een bordeel geplaatst kon worden, maar zelfs de twintig ossen die ingezet werden om haar daarheen te slepen, kregen haar niet in beweging. Dan moest ze maar ter dood gebracht worden, oordeelden haar vervolgers, maar het vuur bleek onmachtig haar aan te tasten. Tenslotte werd zij met een dolksteek in de keel vermoord.

Lucia – Paal

Lucia – Val-Meer

Odilia

13 december

BEVERLO

Patrones van de blinden, wordt aanroepen tegen oogkwalen en hoofdpijn. De blinde Odilia werd in de tweede helft van de zevende eeuw door haar vader, een machthebber in de Elzas, verstoten. Zij zocht haar toevlucht in een klooster, waar zij zich liet dopen en het zicht weerkreeg. Zij is de stichtster van het klooster Odiliënberg. Al bij leven stond zij bekend als iemand die pestlijders kon genezen.

Wordt in Beverlo aanroepen tegen oogkwalen.

Odilia – Beverlo

Stefanus

26 december

MILLEN
VAL-MEER

Patroon van metselaars en steenhouwers, aanroepen tegen pijnen en nierstenen, beschermer van paarden en vee.

Stefanus is de eerste christelijke martelaar. Als diaken was hem in Jeruzalem de zorg voor de Grieks sprekende weduwen toegewezen. Hij werd door de Joden, in aanwezigheid van Saul, de latere Paulus, als godslasteraar gestenigd.

Patroon van de kerken van Millen en van Val-Meer.

Stefanus – Val-Meer

VOOR WIE MEER WIL LEZEN

Een zeer goed overzicht van de katholieke heiligen is het boek van Stijn Van Der Linden, *De heiligen: levens, kalenders, attributen, patronaten, iconografie*, Amsterdam – Antwerpen, 2002, XVII + 1176 p. Dit werk bevat ook een literatuurlijst voor wie meer gespecialiseerde lectuur zoekt.

Voorts zijn, vooral voor Limburgse heiligen en voor heiligen die in Limburg vereerd worden, de boeken die Jo Claes, Alfons Claes en Kathy Vincke tussen 2002 en 2007 bij het Davidsfonds uitgaven, zeer nuttig. Deze boeken zijn ook rijkelijk geïllustreerd:

Sanctus. Meer dan 500 heiligen herkennen, Leuven, 2002, 320 p.

Sancti. Nog meer heiligen herkennen, Leuven, 2004, 344 p.

Geneesheiligen in de lange landen, Leuven, 2005, 334 p.

Beschermheiligen in de Lage landen, Leuven, 2006, 381 p.

De twaalf. Apocriefe verhalen over de apostelen, Leuven, 2006, 267 p.

Sanctorum. Heiligen herkennen, Leuven, 2007, 296 p.